Առարկական բայով մը նշանակուած գործողութիւն մը կրնայ երկու կերպարանաց տակ երեւնալ. ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ (մ՚լ-մ) եւ ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ (Ա՚ՀՈ-Լ)։ Ներգործական է՝ երբ ենթական ուրիշ մէկ առարկայի մը վրայ գործող կ՚ընծայուի, զրօր. ԷՆ-ՄԷ։ ԷԸՐՄԷ։ Կրաւորական է երբ ենթակային գործողութեան առարկան նախադասութեան ենթական ըլլայ, զրօր. ԷՆ-ԷԼԸԷ։ ԷԸՐԸԼՄԷ։

Առարկական բայերու մանաւոր մէկ տեսակն է նախ՝ ԱՆՑՈՂԱԿԱՆ՝ որ գործողութիւն մը ուրիշին ձեռօք ընել տալ կը նշանակէ, զրօր. ԷՆ-ՊԷՐ-Ի-ՊԷՐ-ՄԷ. ՊՈՐ-ՊՈՐ-Ի-ՊՈՐ-ՄԷ։ Երկրորդ՝ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԲԱՑ՝ որ գործողութիւնն երկու կամ աւելի ենթակայներու փոփոխ մէկ գործը կը նշանակէ, զրօր. (ՈՐՄԷ,) ՈՐՄ-ՆՄԷ. (ԽՕՓԷ,) ԽՕՓԷ-ԼԸԷ։

Կը զանազանին դարձեալ ընդհանրապէս բայերը իրենց նշանակութենէն առնելով ՎԵՐԱՑԵԱԼ ԲԱՑ (ՓԷՌԼԻ՝ ՄՄ.) եւ ԹԱՆՁՐԱՑԵԱԼ ԲԱՑ (ՓԷՌԼԻ ԽՈՈ)։ Առաջինը պարզապէս գործողութիւն կամ ըլլալ մը կը նշանակէ՝ առանց գործողութեան կամ վիճակին անունը տալու, զրօր. ԷՐՄԷ. ԷՂԼԷ. ԷԸԼՄԷ. ԽՈՓՄԷ. ՕՂՄԷ։ Իսկ թանձրացեալը գործողութիւն կամ վիճակ մը կը նշանակէ հանդերձ անուամբ, զրօր. ԷՆ-ՄԷ. ԷԸՐՄԷ. ՈՐՄ-ՄԷ։

Իսկ ըստ կազմութեան կը զանազանին ՊԱՐԶ եւ ԱԾԱՆՑԵԱԼ բայեր, ըստ որում արմատին բայ կամ անուն մնն է, զրօր. ԷՈ-ՄԷ. ԷՂԼ-ՄԷ։

2. Բայերու կազմութիւնը։

Բայերը կ՚ածանցին 1. Բայէ. 2. Անուէ. 3. Ածականէ։

1. ԲԱՑԻ ԲԱՑ ԱԾԱՆՑԻԼԸ։

Ա. Առարկական եւ անցողական բայեր կը կազմուին իրենց դիրը կամ պաշտօնը եւ իրենց դիրերը (որ բաւական հաստատեալ համեմատ պէր, պԸր, պի-ր, պոր է) աներեւութի վերջաւորութիւններն յառաջ բայի լոկ արմատին վրայ դնելով. միայն այս զանազանութեամբ՝ որ եթէ բային արմատին յետին դիրն անձայնաւոր է կամ իր դրով միավանկ պաշտօն եւ իրենց դիրերով մասնիկը կ՚աւելցուի, իսկ եթէ ձայնաւորեալ կամ իրենց դիրով բազմավանկ՝ իրենց դրով մասնիկը, զրօր. ԷՆ-ՄԷ. ԷՆ-ՊԷՐ-ՄԷ. ՊՈՐ-ՄԷ. ՊՈՐ-ՊՈՐ-ՄԷ. — ԷՆԷ-ՄԷ. ԷՆԷ-Ի-ՄԷ. ՈՐՊՈՐ-ՄԷ. ՈՐՊՈՐ-Ի-ՄԷ։ Եւ այս մասնիկներէն մէկուն մի անդամ կամ փոփոխութեամբ՝ կրկին, երեքկին յաւելուածովը՝ բայ մը առարկական, անցողական, կրկին-անցողականի կը դառնայ՝ բայի տեսակին համեմատ, որմէ որ կ՚ածանցի։ Ցեսնենք բայի տեսակին կարգաւ։

ա. Ենթակայական բայ մը 1. առարկականի կը դառնայ այս մասնիկներէն մէկուն մի անդամ յաւելուածովը, զրօրը. ԷՆ-ՄԷ. ԷՆ-ՊԷՐ-ՄԷ. ՊՈՐ-ՊՈՐ-ՄԷ. ՈՐՊՈՐ-ՄԷ. ՈՐՊՈՐ-Ի-ՄԷ. ԷՆԷ-ՄԷ. ԷՆԷ-Ի-ՄԷ. ՓԱՅՆՈ-ՄԷ. ՓԱՅՆՈ-Ի-ՄԷ. ԷՐԷ-ՄԷ. ԷՐԷ-Ի-ՄԷ։ 2. Անցողականի՝ կրկնութեամբը. զրօրը. ԷՆ-ՊԷՐ-Ի-ՄԷ. ՊՈՐ-ՊՈՐ-Ի-ՄԷ. ՈՐՊՈՐ-Ի-ՊԸՐ-ՄԷ. ԷՆԷ-Ի-ՊԷՐ-ՄԷ. ՓԱՅՆՈ-Ի-ՊԸՐ-ՄԷ. ԷՐԷ-Ի-ՊԷՐ-ՄԷ։ 3. Կրկին-անցողականի՝ երեքկնելով, զրօրը. ԷՆ-ՊԷՐ-Ի-ՊԷՐ-ՄԷ. ՊՈՐ-ՊՈՐ-Ի-ՊՈՐ-ՄԷ. ՈՐՊՈՐ-Ի-ՊԸՐ-Ի-ՄԷ. ԷՆԷ-Ի-ՊԷՐ-Ի-ՄԷ. ՓԱՅՆՈ-Ի-ՊԸՐ-Ի-ՄԷ. ԷՐԷ-Ի-ՊԷՐ-Ի-ՄԷ։

Բ. Առարկական բայ մը 1. Անցողականի կը դառնայ այս մասնիկներէն մէկուն մի անդամ յաւելուածովը, զրօրը. ԷՈ-ՄԷ, ԷՈ-ՊԷՐ-ՄԷ. ՓԱՅՆԷ-ՄԷ, ԷՓԱՅՆԷ-Ի-ՄԷ։ 2. Կրկին-անցողականի՝ կրկնելով, զրօրը. ԷՈ-ՊԷՐ-Ի-ՄԷ. ԷՓԱՅՆԷ-Ի-ՊԷՐ-ՄԷ։